

ВІДГУК

офіційного опонента на кваліфікаційну наукову працю Лю Цзюньї

«Китайська фортепіанна музика у процесах глобалізації та глокалізації стилю»,

подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 025 Музичне мистецтво

Актуальність дисертаційного дослідження. Концептуальна модель «Схід-Захід» є складною моделлю, в якій відмінності проявляються в контексті фундаментальних світоглядних архетипів. Так, західна культурна традиція фокусувалася на індивідуалізмі, особистісному праві та свободі. Китайська цивілізаційна модель, навпаки, демонструвала домінування державного та суспільного над індивідуальним. Таким чином, моделі відрізняються одна від одної, що особливо виражається у музичній культурі. Західна музична традиція побудована за допомогою метроритмічної матриці. У китайській музичній культурі час сприймається як живий, дихальний процес, кожен звук підпорядкований не раціональній логіки, а ритмам природи та космосу.

У ХХ столітті китайська музична культура зазнала трансформаційних змін. Китайські композитори інтенсивно опановували західні композиційні стратегії: тональні гармонії, поліфонічні техніки, оркестрові технології. Вестернізований музичний стиль, як інша культурна матриця, згенерувала нові художні смисли. Процес зближення двох різних культурних кодів пояснювався цивілізаційними перетинами: спільністю конфуціанської та давньогрецької філософії, багатовіковим досвідом міжкультурних комунікацій, а також змінами у мисленні під впливом технологічного прогресу.

Взаємодія східної та західної музичних культурних традицій в умовах глобалізації призвела до формування нової реальності, де національна ідентичність переосмислюється через діалог. Фортепіанна музика китайських

композиторів є майданчиком для творчих експериментів, які об'єднують Захід та Схід та дозволяють зберігати глокальність у глобалізаційних процесах, що і зумовило *актуальність дослідження* Лю Цзюньї.

Зв'язок роботи з науковими програмами та темами. Дисертація виконана на кафедрі музикознавства та культурології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка згідно з науковою темою кафедри «Тенденції розвитку української культури і мистецтва минулого та сьогодення у контексті світової інтеграції» 20 (державний реєстраційний номер 0121U107489). Тему дисертації затверджено вченою радою СДПУ імені А. С. Макаренка (протокол No 3 від 31 жовтня 2022 року).

Наукова новизна результатів дисертації беззаперечна, оскільки в українському музикознавстві вона є першою системною роботою, яка присвячена вивченню китайської фортепіанної музики через призму процесу глобалізації та глокалізації стилю. Вперше було проаналізовано процес інтеракції західної та східної музичної культури на прикладі фортепіанної музики Китаю у контексті глобалізації та глокалізації стилів; розглянуто вплив глобальних культурних процесів на історичний розвиток музичної культури Китаю; висвітлено стилістичні трансформації на прикладах китайської фортепіанної музики з урахуванням глокального збереження власне китайського стилю у його динаміці під впливом глобалізаційних процесів.

Практичне значення результатів дисертації. Основні положення, матеріали та висновки дослідження можуть біти використані у декількох векторах: у науковій роботі для подальшого вивчення специфіки формування стилів у творчості композиторів Китаю; матеріали дослідження можуть бути використані у освітньому процесі у контексті освітніх компонентів, що присвячені історія музики та культури країн Сходу, теорії та історії виконавського мистецтва, історія виконавських стилів, культурології, філософії мистецтва, тощо.

Наукова обґрунтованість результатів дослідження у роботі забезпечена використанням сучасних наукових підходів і ґрунтовною джерельною та теоретико-методологічною базою. Теоретичну базу дисертації становлять праці українських дослідників що присвячені філософсько-аналітичному вивченню музичної культури та вивчають мистецтво як невіддільну складову у глобалізаційному просторі культури та акцентують увагу на ролі музики у формуванні музичного образу країни. У роботі були використано низку методів: філософсько-естетичний, історико-компаративний, метод структурно-герменевтичного аналізу конкретних музичних творів та моделювання їх образного змісту; музикознавчий метод з метою аналізу текстів творів.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри музикознавства та культурології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (Суми, 2022 – 2024). Результати дослідження презентовані на 3 наукових конференціях різних рівнів, зокрема на 1 міжнародній конференції та 2 всеукраїнських, а також у 3 статтях у наукових періодичних фахових виданнях України та у 1 статті у закордонному виданні. Публікації за темою дисертації розкривають основні її положення.

Структура та зміст дисертації. Зміст дисертації Лю Цзюньї «Китайська фортепіанна музика у процесах глобалізації та глокалізації стилю» відповідає його меті й завданням. Робота складається із анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (202 найменувань). Загальний обсяг дисертації становить 195 сторінок, основний текст викладено на 157 сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено об'єкт, предмет, мету й завдання, теоретико-методологічну базу, наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації, зазначено особистий внесок здобувача, подано

інформацію про апробацію результатів, публікації і структуру дисертаційної роботи.

У першому розділі *«Музичне мистецтво Китаю у дискурсі глобалізації культури»* висвітлено історичні передумови впливу глобалізації на музичну культуру Китаю. Розглянуто музичне мистецтво як сутність національного образу країни. Акцентовано, що у контексті глобалізації важливим є збереження унікальності та автентичності китайської музичної спадщини.

У другому розділі *«Філософія музичної взаємодії Сходу та Заходу»* розглянуто філософські підходи до музичного мистецтва, зокрема у контексті взаємодії західної та східної традицій, а також етапи еволюції музичного мистецтва Китаю у контексті розвитку діалогу Схід-Захід. Звернено увагу на історичні передумови для глобалізаційних впливів на китайську культуру та її музичну культуру. Наголошено, що глобалізація обумовила конфлікт між гомогенізацією та диверсифікацією, а внутрішній конфлікт в Китаї виріс із прагнення до сучасності та збереженням унікальної ідентичності.

У третьому розділі *«Глокальне музичне мистецтво в глобалізаційному контексті (на прикладі фортепіанних творів китайських композиторів ХХ-початку ХХІ ст.)»* характеризується китайське музичне мистецтво як глокальне явище у глобалізаційному естетичному конфлікті. Відзначено, що музичне мистецтво Китаю, зокрема фортепіанна музика, виконує важливу роль у вираженні інноваційних підходів та змін, але й з водночас зберігає традиційні риси. Особлива увага приділяється аналізу фортепіанної музики ХХ століття як образу Китаю, що відкриває нові перспективи для розуміння ключових соціально-культурних цінностей на конкретному історичному етапі.

Досліджено твори, які відображають еволюцію китайського стилю під впливом глобалізаційних процесів у західній музичній культурі. Так, вивчено твори для фортепіано китайських композиторів ХХІ століття (Ван Цзяньчжуна, Чу Ванхуа, Чжан Чао, Чень Мінчжи, Ли Баошу) з розкриттям їхнього внеску у

розвиток музичної школи. Розглянуто фортепіанні твори китайських композиторів ХХ-ХХІ століть, в контексті глобалізації та глокалізації.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертація Лю Цзюньї «Китайська фортепіанна музика у процесах глобалізації та глокалізації стилю» є оригінальною науковою працею, результати якої було отримано авторкою особисто. У роботі відсутні ознаки плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертацію Лю Цзюньї «Китайська фортепіанна музика у процесах глобалізації та глокалізації стилю», висловимо деякі міркування для уточнення та поглиблення окремих аспектів дослідження.

1. На с. 50-51 ви наводите твердження Адорно щодо неможливості функціонування камерної музики в умовах менового, масового суспільства. Розкрийте будь ласка, про що йдеться та як це співвідноситься з китайською музикою.

2. У розділі ви розглядаєте поняття образ країни у контексті музичного мистецтва, також згадуєте поняття музичний етос (с.68), розкрийте будь ласка, як ви розумієте ці поняття у контексті фортепіанної музики Китаю.

3. Як відомо вестернізація - екстраполяція західних цінностей і технологій у всі точки світу, є неодмінним супутником глобалізації, про що ви вірно вказуєте на сторінках вашого дослідження. Можете уточнити у якій сфері китайського музичного мистецтва це проявляється найяскравіше.

4. Ваше дослідження дійсно охоплює різні складові китайської культури, яка стала платформою для уособлення своїх тенденцій у музичному мистецтві. Відповідно до соціального значення музичного мистецтва, як засобу глокалізації стилю Ви наводите різні історичні події, що власне й створюють умови для глокального розвитку мистецтва в умовах глобалізації. Водночас на сторінках дисертації не зустрічається термін, відомий як «Китайська мрія». Чи можете розкрити зміст цього поняття.

Загальний висновок і оцінка дисертації. Аналіз дисертації Лю Цзюньї «Китайська фортепіанна музика у процесах глобалізації та глокалізації стилю» засвідчив, що робота є оригінальним науковим дослідженням, має беззаперечну наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація виконана на високому науковому рівні, вона повністю відповідає спеціальності 025 Музичне мистецтво. Робота належним чином апробована, наукові публікації відображають її зміст.

Дисертаційна робота Лю Цзюньї «Китайська фортепіанна музика у процесах глобалізації та глокалізації стилю» відповідає п.п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), та вимогам, встановленим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», що дає підстави для присудження Лю Цзюньї ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Офіційний опонент:

доктор мистецтвознавства, професор,

професор кафедри спеціалізованого фортепіано

Одеської національної музичної

академії імені А. В. Нежданової

Лілія ШЕВЧЕНКО

Закордонно:
Нац. відділу кадрів: